

Právní aktuality - Novinky v oblasti kolektivního investování

Bulletin srpen 2009

Brzobohatý Brož & Honsa

Novinky v oblasti kolektivního investování

Prvního srpna nabyt účinnosti zákon č. 230/2009 Sb.,¹ který novelizoval zákon o podnikání na kapitálovém trhu, zákon o kolektivním investování a další zákony. Cílem novely zákona o kolektivním investování („ZKI“)² je primárně transpozice směrnice o přípustných aktivech standardních fondů kolektivního investování³ a dále zjednodušení některých podmínek pro zakládání investičních fondů a pro činnost fondů kolektivního investování, zejména fondů kvalifikovaných investorů.

Přípustná aktiva standardních fondů

V rámci transpozice směrnice o přípustných aktivech byl doplněn obecný požadavek likvidity ke všem aktivům, do kterých může standardní fond investovat (§ 26 odst. 1). Dále dochází ke specifikaci tržní ceny u OTC derivátů, jakožto ceny, které lze dosáhnout mezi informovanými osobami za obvyklých tržních podmínek. Vzhledem k požadavkům směrnice o přípustných aktivech se výslovně vylučuje možnost investování standardních fondů do komoditních derivátů.

Na změny v zákoně navazuje prováděcí vyhláška,⁴ která dokončuje transpozici směrnice o přípustných aktivech. Vyhláška stanoví požadavky, které musí splňovat jednotlivé kategorie investičních nástrojů - investiční cenné papíry, nástroje peněžního trhu a finanční deriváty, proto tak, aby do nich mohly investovat standardní fondy. Vyhláška dále stanovuje požadavky na nástroje, které souvisejí s investičními nástroji - finanční index jako podkladové aktivum a nástroj, jehož emise nebo emitent jsou regulováni za účelem ochrany investorů

¹ Zákon č. 230/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

² Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování ve znění pozdějších předpisů.

³ Směrnice Komise 2007/16/ES ze dne 19. března 2007, kterou se provádí směrnice Rady 85/611/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP), pokud jde o vyjasnění některých definic.

⁴ Vyhláška č. 235/2009 Sb., o investičních nástrojích do kterých může investovat standardní fond.

a úspor. Vyhláška také specifikuje podmínky, které musí splňovat emitent nástrojů peněžního trhu mimo EU a které podléhají obdobnému dohledu jako v členském státu EU. Mj. je zde stanoveno kritérium, že taková osoba musí být hodnocena investičním stupněm ratingu. Vzhledem k nedávno schválenému nařízení o ratingových agenturách⁵ bude do budoucna nutné, aby tento rating vydala ratingová agentura registrovaná v EU.

Vyhláška dále specifikuje podmínky, které musí splňovat investiční cenný papír a nástroj peněžního trhu obsahující derivát. V případě, že derivátová složka je samostatně převoditelná, považuje se takový derivát za samostatný investiční nástroj. Vyhláška také specifikuje požadavky v případě fondů kopírujících složení indexu. Zvolený index musí být dostatečně reprezentativní pro trh, který jej používá, musí být veřejně přístupný a tvůrce indexu musí být nezávislý na standardním fondu, který složení indexu kopíruje.

Přechodné období pro přizpůsobení investiční politiky fondů kolektivního investování a jejich portfolia novému režimu je 6 měsíců. Přechodné období tedy končí 31. ledna 2010.

Nový režim investičních fondů

U investičních fondů ZKI nově výslovně připoustí podání žádosti o povolení také jediným zakladatelem. Významnou změnou je zavedení speciálního povolovacího režimu pro investiční fondy, které mají být obhospodařovány investiční společností (§ 64a ZKI). K udělení povolení takovému investičnímu fondu není potřebné dokládat splnění podmínek pro schvalování jeho vedoucích osob, postačí potvrzení investiční společnosti, která bude majetek obhospodařovat, o tom, že navržené vedoucí osoby mají potřebné znalosti, zkušenosti a důvěryhodnost. Dále není nutné dokládat, že samotný zakládaný investiční fond bude mít věcné, personální a organizační předpoklady pro kolektivní investování - splnění těchto předpokladů je však nutno doložit u investiční společnosti, která bude investiční fond obhospodařovat. Dále není nutno dokládat informace o osobách s kvalifikovanou účastí a s úzkým propojením se zakládaným investičním fondem. ZKI stanovuje, že účastníkem řízení o povolení takového

⁵ Účinnost tohoto nařízení se předpokládá cca od října letošního roku s přechodným obdobím v délce 12 měsíců.

investičního fondu je i investiční společnost, která v praxi bude zpravidla příslušnou žádost zcela nebo z velké části připravovat. Tato změna celkově přináší potenciálně výrazné zvýšení flexibility pro zakládání investičních fondů. Zachována však zůstala podmínka o dosažení 50-ti milionového minimálního vlastního kapitálu do jednoho roku od udělení povolení k činnosti. Při jejím nesplnění je ČNB povinna odejmout povolení (§ 114 odst. 6).

Návazně dochází také ke změně pravidel pro ukončení obhospodařovatelské smlouvy mezi investičním fondem a investiční společností (§ 17 odst. 2) - výpovědní lhůta činí nejméně 6 měsíců a výpovědní doba neskončí přede dnem nabytí právní moci rozhodnutí ČNB o změně statutu. Investiční fond musí být tedy obhospodařován původní investiční společností až do schválení nové obhospodařovatelské smlouvy ze strany ČNB. V případě, že „nesamosprávný“ investiční fond bude uzavírat obhospodařovatelskou smlouvu s jinou investiční společností, je se žádostí nutno doložit změnu obchodního plánu, novou obhospodařovatelskou smlouvu a potvrzení vhodnosti vedoucích osob investičního fondu vydané investiční společností, která bude investiční fond nově obhospodařovat. V případě, že investiční fond nebude uzavírat novou smlouvu o obhospodařování s jinou investiční společností, musí sám doložit splnění všech podmínek pro samosprávný investiční fond - jedná se tedy o jakési „dodatečné přelicencování“ takového investičního fondu (§ 101b).

Pro investiční fondy, které mají uzavřenu obhospodařovatelskou smlouvu s investiční společností, nadále nebude nutné získávat předchozí souhlas ČNB ke změnám kvalifikované účasti, ani ke změnám vedoucích osob. U vedoucích osob je kontrola splnění podmínek dostatečných znalostí, zkušeností a důvěryhodnosti pro vedení příslušného investičního fondu uložena příslušné investiční společnosti, která takové osobě uděluje písemný souhlas. V případě závažných změn v těchto skutečnostech je investiční společnost povinna souhlas odvolat. O udělení a odvolání souhlasu je informována ČNB. Nedo držení povinnosti přezkoumat splnění podmínek u vedoucích osob ze strany investiční společnosti je podrobena sankci ze strany ČNB.

Dochází také k doplnění uveřejňování některých informací o aktuální hodnotě vlastního kapitálu investičního fondu a struktuře

a předkládání těchto informací ČNB (§ 88 odst. 4).

Změny pro fondy kvalifikovaných investorů

Pro fondy kvalifikovaných investorů novela ZKI přináší řadu modifikací. Je-li fond kvalifikovaných investorů zakládán ve formě investičního fondu, je možné využít flexibilnějšího režimu pro zakládání investičních fondů. Uvolnění podmínek pro fondy kvalifikovaných investorů přináší také možnost použít pro založení fondu kvalifikovaných investorů i nepeněžité vklady (§ 64 odst. 1 písm. g)). Dosavadní časový limit pro trvání investičního fondu je nově pro fondy kvalifikovaných investorů zrušen, a je tak možné založit takový fond i na dobu neomezenou (§ 4 odst. 5).

Dále dochází k uvolnění podmínek v depozitářské smlouvě fondu kvalifikovaných investorů. Nový režim předpokládá možnost omezení nebo vyloučení kontroly depozitáře v některých oblastech, pokud je ve statutu uveden podrobný popis alternativních kontrolních mechanismů - např. kontrola externím znalcem, výborem expertů, jiným poskytovatelem příslušné služby apod. Konkrétně se jedná o výjimky u kontroly výpočtu aktuální hodnoty akcie nebo podílového listu, kontroly spojené s nakládáním s výnosy fondu a kontroly pořizování a zcizování majetku fondu. Výjimka u kontroly spojené s prováděním pokynů znamená, že zde depozitář bude nadále povinen provádět pokyny fondu. Pokud se však s fondem dohodne, může toto provádění pokynů provádět za podmínek obdobných, jako je tomu v případě provádění pokynů zákazníka resp. profesionálního zákazníka ze strany obchodníka s cennými papíry.

Změny pro investiční společnosti

Novela výslovně vylučuje z nákladů fondu kolektivního investování náklady na propagaci nebo distribuci cenných papírů fondů kolektivního investování (§ 18 odst. 2), které budou dále považovány zřejmě za náklady obhospodařující investiční společnosti. Tato změna má podle důvodové zprávy za cíl vyloučit faktické přenášení těchto nákladů, a to zejména v případech, kdy jsou tyto náklady nepřiměřeně vysoké. Změna by měla přispět ke zvýšení transparentnosti v oblasti nákladů fondů kolektivního investování.

Novela umožňuje, aby investiční společnost vedle výkonu kolektivního investování a poskytování některých investičních služeb (§ 15 odst. 3) vykonávala také další podnikatelské činnosti, které přímo souvisejí se správou vlastního majetku investiční společnosti. Jedná se např. o pronájem nemovitosti, která je v majetku investiční společnosti. Předpokladem pro výkon další podnikatelské činnosti ze strany investiční společnosti je její registrace u ČNB (§ 60 odst. 8).

Mění se také podmínky pro schvalování vedoucích osob investičních společností a investičních fondů (§ 72 odst. 3). Dostatečné zkušenosti s kolektivním investováním musí mít alespoň jedna vedoucí osoba a nejméně dvě vedoucí osoby musí mít dostatečné zkušenosti s investováním do aktiv, do kterých investují obhospodařované fondy.

Nově je řešena také situace po založení investičního fondu, kdy po určitou dobu je zpravidla jediným nebo majoritním investorem ve fondu investiční společnost, která takový fond obhospodařuje. Novela výslovně umožňuje, aby in-

vestiční společnost držela takovou účast až po dobu jednoho roku od udělení povolení tomuto fondu (§ 77 odst. 1).

Další změny

Další změny se týkají navýšení limitů pro přijaté úvěry nebo půjčky u speciálních fondů z 10 % na 30%, přičemž zůstává zachována podmínka 6-ti měsíční splatnosti a zákaz, aby otevřené pozice speciálního fondu překročily hodnotu jeho majetku (§ 49a odst. 3).

Nemovitostním fondům je nově umožněno nabývání účasti na nemovitostních společnostech, které mají účast na jiných nemovitostních společnostech, a kde se předpokládá fúze těchto dvou společností (§ 53d odst. 2). Tato změna by měla zvýšit flexibilitu investování nemovitostních fondů, neboť nabývání nemovitostí způsobem fúze nabyvatele a společnosti, v jejímž majetku se nemovitost nachází (SPV), je v praxi velmi častým způsobem převodu nemovitostí.

Advokátní kancelář Brzobohatý Brož & Honsa, v. o. s. dlouhodobě poskytuje svým klientům právní poradenství v oblasti práva finančních trhů. V rámci svých služeb nabízí také základní informační servis o nejvýznamnějších aktualitách v oblasti regulace a práva finančního trhu.

Bulletin BBH je určen pouze jako obecná informace o některých důležitých novinkách a událostech v oblasti finančních trhů a související právní problematice. Jeho obsah není právním poradenstvím ani doporučením k určitému postupu v konkrétní situaci.

V případě zájmu o další informace nebo o individuální poradenství nebo konzultaci nás neváhejte kontaktovat na níže uvedené adrese.

Brzobohatý Brož & Honsa, v. o. s.
 Klimentská 1207/10
 110 00 Praha 1
 Česká republika
 IČO 26143119
 Městský soud v Praze oddíl A, vl. 40439
 Tel.: 234 091 355
 Fax: 234 091 366
 E-mail: legal@bbh.cz
 Web: www.bbh.cz